

Antoni Rutkowski

1917-1995

Absolwent Wydziału Mechanicznego z 1938 r., inżynier, konstruktor, jako nastolatek uczestnik podróży kajakiem Wisłą z Grodna do Gdańska, zapalony modelarz.

Urodził się 1 maja 1917 r. w Niagara Falls, Nowy Jork. Rodzice pochodzili z Podlaskiego, ojciec Jan wyemigrował do Stanów w 1907 r., matka Waleria z d. Czarnecka w 1911 r. W Niagara Falls mieszkało wówczas wielu Polaków, którzy znaleźli zatrudnienie w pobliskich fabrykach.

Antoni uczęszczał do polskiej szkoły podstawowej im. Świętej Trójcy. W drugiej połowie lat 20. ub. w. rodzina powróciła do Polski, do Białegostoku. Uczył się w tamtejszym Państwowym Gimnazjum im. Króla Zygmunta Augusta.

W wieku lat 16 popłynął wraz z kolegą kajakiem Wisłą z Grodna do Gdańska.

Od 1934 r. do 1938 r. był uczniem Wydziału Mechanicznego PSM w Gdyni, uczestniczył w rejsie „Darem Pomorza” dookoła świata w latach 1934/1935.

Po ukończeniu Szkoły przez kilka miesięcy pływał na m/s „Piłsudski”, a w listopadzie 1938 r. na s/s „Scanstates” powrócił do Stanów – do Nowego Jorku.

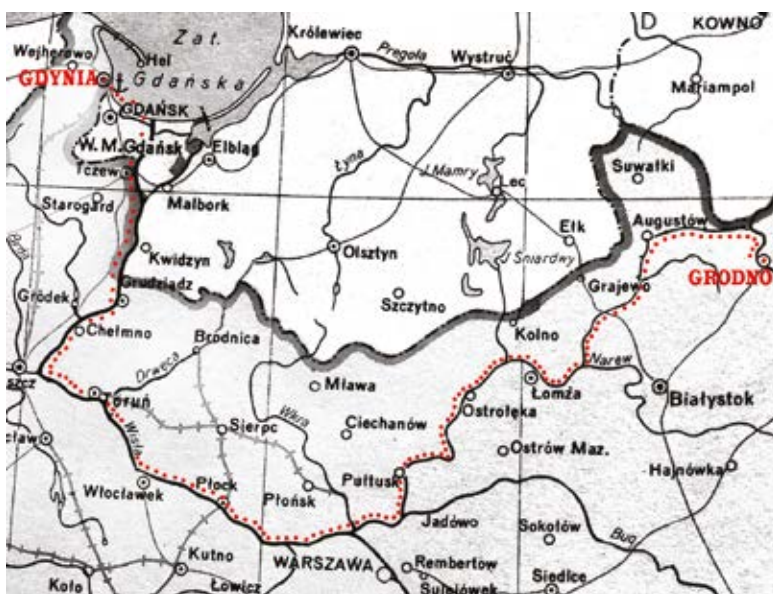
W 1939 r. studiował w New Jersey Polytechnic Institute i po uzyskaniu stopnia inżyniera wyjechał do Detroit, Michigan. Pracował w Balle Engineering Products Company, a po przystąpieniu USA do wojny, jak wspomina syn, „he worked for Pioneer Engineering in Detroit, Michigan, on highly classified military aircraft projects”¹.

Około roku 1955 rozpoczął pracę w General Motors Corp w Detroit, następnie w GM Technical Center w Warren, Michigan. „He helped design and manage the development of major new manufacturing production facilities throughout Michigan, Ohio, and Indiana”².

Na emeryturę Antoni Rutkowski przeszedł w 1990 r.

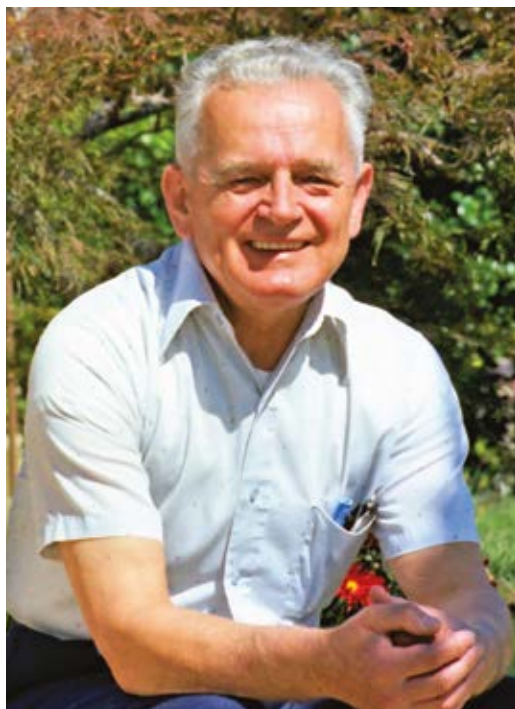
Od lat 70. wiele podróżował. W latach 80. wraz z żoną odwiedził Polskę i spotkał się w Warszawie z kolegą z młodości, towarzyszem wyprawy kajakiem.

Żonaty z Sylwią DeZutter, którą poślubił 22 września 1941 r. w Paris w Idaho, miał

dwoje dzieci – syna Anthony'ego Michaela (ur. 1943) i córkę Karen Ann (ur. 1945).

Pasjonował się modelarstwem, wg wspomnień syna w domu było wiele modeli statków, w tym model „Daru Pomorza”. Przecho-

Zdjęcia ze zbiorów rodzinny

wywał całe życie pamiątki z PSM – pagony i guzik ze szkolnego mundurku oraz swoją fotografię w mundurze, wykonaną po ukończeniu Szkoły.

W 1980 roku – 45 lat po wizycie „Daru Pomorza” w Japonii, do ambasadora PRL w Tokio przyszedł list, którego autor G. Asano, japoński kapitan i pilot portu Kobe wspominał spotkanie w 1935 r., gdy w czasie rejsu żaglowca dookoła świata zorganizowane zostało w Jokohamie przyjęcie dla uczniów PSM i spotkanie z uczniami Tokyo Nautical College. Jednym z nich był właśnie G. Asano. Japończyk, dowiedziawszy się od jednego z polskich kapitanów o społecznej zbiórce pieniędzy na rzecz budowy następcy „Daru Pomorza” zadeklarował wpłatę na ten cel, tłumacząc: [...] „I have especially friendly recollection toward your old and dear «Dar Pomorza», a kind of feeling to miss her [...]”³. Poprosił również o informacje dotyczące Antoniego Rutkowskiego, którego poznał podczas przyjęcia w Jokohamie.

Po poszukiwaniach udało się: we wrześniu 1980 r. Paweł Gembczyk (abs. WM z 1938) przesłał do WSM adres otrzymany od Antoniego Bereżeckiego (abs. WM z 1938), którego Antoni Rutkowski odwiedził w 1978 roku⁴.

Zmarł 13 sierpnia 1995 r. w St. Claire Shores, USA. Jego prochy złożono na cmentarzu w Grosse Pointe, Michigan.

„Dar Pomorza” w Japonii w roku 1935

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 2000; listy syna Antoniego Rutkowskiego; biogram Antoniego Rutkowskiego oprac. przez syna; dokumentacja w zbiorach Sali Tradycji UMG.

1 List syna – Anthony’ego Michaela Rutkowskiego z dn. 3.07.2022 r.

2 Anthony M. Rutkowski, *Anthony Rutkowski: a biography*, 14 August 2022, s. 3.

3 List G. Asano z dn. 31.05.1980 r., kopia w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/3216.

4 List Pawła Gembczyka z dn. 13.09.1980 r., ze zbiorów Sali Tradycji UMG.